

*Wie de vrede wil dienen,
bant de haat uit het hart.*

AAN ALLE VLAMINGEN VAN GOEDE WIL !

Vijftien jaar na de bevrijding van het Belgische grondgebied die voor alle landgenoten vrijheid, hoop en vrede had kunnen en moeten brengen; lijdten duizenden medeburgers nog steeds onder de gevolgen van een repressie die op een meedogenloze wijze plaats greep. Gedurende het verloop der jaren, streng beoordeeld en veroordeeld door hoogstaande personaliteiten uit alle politieke partijen en van diverse levensbeschouwing, blijft dit pijnlijke probleem voortkankeren in ons maatschappelijk leven en onthoudt het wederrechtelijk elementaire rechten aan tienduizenden landgenoten.

Waar landen als Frankrijk, het Groot-Hertogdom Luxemburg, Nederland, de Sovjet-Unie, Joego-Slavië en Italië reeds geruime tijd Amnestiewetten hebben uitgevaardigd, bleken bepaalde machthebbers en « machten » in ons land niet wijs en human genoeg om een werkelijke nationale « verzoening » onder alle burgers na te streven.

Nochtans kan alleen « Amnestie » de repressie ongedaan maken en de schande herstellen waarmee België zich belaadde, door zich de meest hardvochtige rechter te betonen tegenover deze burgers wier misdrijven van zuiver politieke aard waren. Vergrijpen, die doorheen heel de geschiedenis van de mensheid steeds vrij spoedig werden geamnestieerd, dit wil zeggen vergeten en vergeven.

Zoveel werd er door regeerders allerhande beloofd, gepraat en geschreven over de uiteindelijke oplossing van het repressieprobleem, de daden echter bleven doorgaans achterwege of waren van die aard dat ze slechts weinig konden bijdragen tot een gezonde en rechtvaardige oplossing.

Wars van politieke bedoelingen en invloeden, slechts gedreven door Kristelijke en Humanitaire overwegingen, roept het « Komitee voor gemeenschappelijke Amnestie-Aktie » alle Vlamingen op om op zondag 20 september te Antwerpen te manifesteren voor :

Nationale verzoening door Amnestie.

Voor vergevingsgezindheid tegen de haat.

Voor het herstel van de wettelijkheid.

Aktiekomitee voor Amnestie.

Mededelingsblad van het
A.V.O.H.V.

Inhoud

Memorandum : Geen Talentelling (*vervolg*)

Het A.V.O.H.V. en de aanhouding van de Heer Grammens *Protestmotie*

Frans- of Zuid-Vlaanderen (*vervolg*)
A. Demeds

Mededelingen

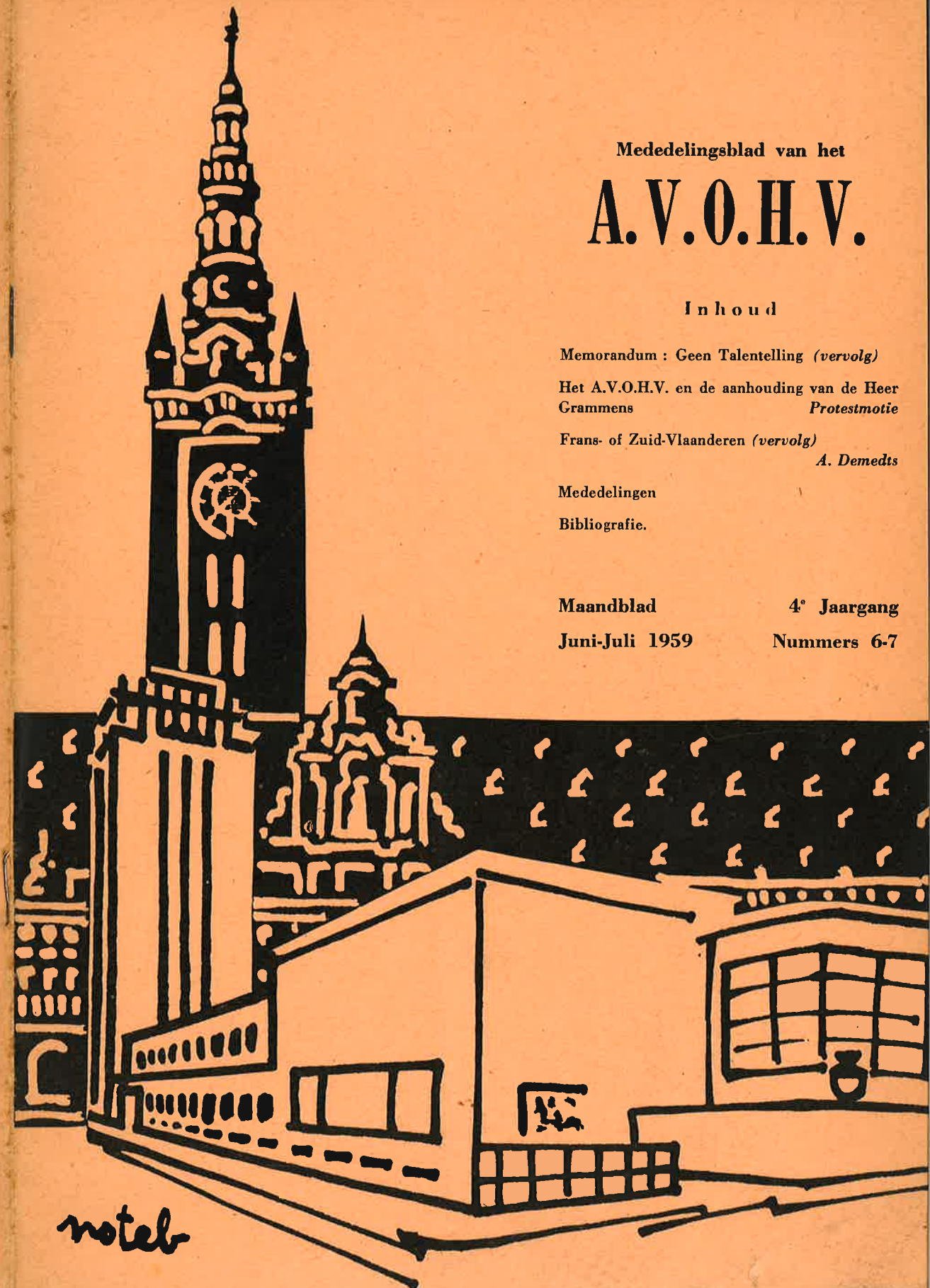
Bibliografie.

Maandblad

4e Jaargang

Juni-Juli 1959

Nummers 6-7

notab

ZUIGELINGEN-EN DIEETVOEDING
VAN EIGEN BODEM
HOOGSTE KWALITEIT

gracilac

volle gezuurde melk
voor zuigelingen

premalac

half-afgeroomde
gezuurde melk
voor zuigelingen

Diédex

voedingsulker

annalac

zoutloze half-vette melk

desal

zoutloze melk voor
toekomstige moeders

plenolac

volle melk

DIADAL N.V. NOSTA
OPWIJK

MEEST MODERNE EN WETENSCHAPPELIJKE DIEETVOEDING

MEDEDELINGSBLAD
VAN HET
ALGEMEEN
VLAAMS OUD-HOOGSTUDENTEN VERBOND

REDAKTIE : Mr. J. Heinz, Violierstraat, 4, Antwerpen.

BEHEER : Sekretariaat van het A.V.O.H.V., Nieuwbrug, 21, Brussel (P.R. nr 42.92.38).

PUBLICITEIT : N.V. Publicarto, Tervurenlaan, 142, Brussel 4 (tel. 02.33.96.30).

GEEN TALENTELLING (*)

(vervolg)

DEEL II

DE GAAFHEID EN DE HOMOGENITEIT VAN VLAANDEREN
PRIMEREN DE RECHTEN VAN HET ANDERSTALIGE INDIVIDU !

Het is in dit perspectief dat het principe van de eerbiediging van de volksgemeenschap en van haar grondgebied door de enkeling en de andere maatschappijen, Staat en Kerk, moet gezien worden.

Dit perspectief nu komt zeer sterk tot uiting in Zwitserland, wel het land waar de rechten van de taalminderheden het meest geëerbiedigd worden.

Ligt er in deze eerbied voor de kleine volksgroepen, enerzijds, en de strenge bescherming van hun eigenheid, anderzijds, geen tegenstrijdigheid? De eerste strekking wijst toch op een zover mogelijk doorgedreven eerbied voor het individu, de tweede op een dwingen van het individu tot eerbiediging van de integriteit van de taalgroepen en cultuurgemeenschappen?

Geenszins. Het komt er op aan de juiste grens te trekken tussen de vrijheid van het individu en de rechten van de gemeenschap.

De reële vrijheid van het individu — los van sociaal-economische dwang — is trouwens functie van de effectieve bescherming, die de gemeenschap hem hierbij biedt.

Dat *bepaalde* individuen niet steeds akkoord gaan met hetgeen de gemeenschap oplegt — zij mogen dan tot die gemeenschap behoren of zich als vreemden in haar schoot vestigen — is onvermijdelijk en is waar voor alle domeinen van het maatschappelijk leven.

De gemeenschap, de Staat bv., zal er zich trouwens wel voor hoeden te informeren naar de mening van degenen aan wie hij een bepaalde verplichting oplegt. Voorbeeld : de naleving van de sociale en fiscale wetgeving, de legerdienst, de programma's van het onderwijs, de onteigening, het urbanisme, enz...

Ook de wetgever van 1932 zag dit aspect van de kwestie reeds zeer duidelijk in. Trouwens alles wat hier wordt aangehaald is helemaal niet nieuw.

(*) Zie jaargang 1959, nr. 5.

Aldus zei bv. de heer Gelders, socialistisch volksvertegenwoordiger voor Brussel, in antwoord op een van zijn collega's (Parl. Hand. Kamer 20 januari 1932, blz. 495) :

« ...Zou hij niet kunnen vergen dat voor elk individu dezelfde vrijheid zou bestaan in alle andere opvattingen? Zou hij bv., voor de Kamer niet kunnen pleiten voor het recht van gewetensvrijheid van de soldaat die dienst weigert uit haat tegen het militarisme en de broedermoord, in plaats van goed te keuren dat men zulke dienstweigeraars in het gevang stopt? — *Er valt op gewezen te worden dat met de vrijheid van het individu, ten opzichte van wat wij hier behandelen, eens en voor altijd is afgerekend.* »

Pater Rutten, die als senator destijds verslag uitbracht over de wet op het taalgebruik in het onderwijs, verdedigde in de Senaatsvergadering van 20 mei 1931 hetzelfde standpunt :

« ...Autre chose est d'interdire aux parents de faire enseigner leurs enfants dans la langue de leur choix, autre chose de vouloir perpétuer aux frais de l'Etat une situation que la majorité des citoyens estime nuisible à l'intérêt général. (...) La conviction religieuse est une affaire de conscience, et, de l'avis de tous, la conscience est un sanctuaire essentiellement privé, qu'aucune majorité n'a le droit d'envahir. La pensée ne peut pas plus être confondue avec une langue déterminée que la lumière avec le réflecteur, le corps avec le vêtement, et l'artisan avec l'instrument qu'il manie. La conviction est un droit essentiellement individuel; l'enseignement d'une langue est un phénomène collectif, imposé par les besoins de la société, et, par conséquent, susceptible d'être réglementé dans l'intérêt de cette société... »

De grondwettelijke vrijheid van taal moet dus begrepen worden als de vrijheid de huistaal te gebruiken die men wil, zich te vestigen waar men wil.

Maar eens men zich ergens gevestigd heeft is men in zijn publieke betrekkingen gebonden tot het eerbiedigen van het karakter van de streek en van de taalwetgeving die dit karakter waarborgt, taalwetgeving die natuurlijk verondersteld wordt afdoende te zijn, wat niet het geval is in ons land.

Een voorbeeld op dit gebied geeft nogmaals Zwitserland. Zoals in België is in de Zwitserse bond de vrijheid van taalgebruik een der vanzelfsprekende grondwettelijke rechten en vrijheden.

Deze wordt nochtans, zoals alle vrijheden, regelend beperkt, nl. voor het openbare en semi-openbare leven, door de maatregelen die noodzakelijk zijn om de traditionele taalstreken en hun homogeniteit veilig te stellen.

Giacometti, de bekende Zwitserse staatsgeleerde, leerling van Fleiner, zegt hierover het volgende in zijn « Schweizerisches Bundesstaatsrecht » (federal Staatsrecht van Zwitserland), blz. 395 :

« Het recht op gebruik der moedertaal (in het openbaar leven) kan slechts in zover uitgeoefend worden als dit niet strijdig is met het openbaar belang dat Zwitserland hecht aan het behoud der traditionele taalstreken. De wetgever bezit m.a.w. bij wezenlijke bedreiging van een nationale taal of van de taalkundige homogeniteit van een taalgroep, de bevoegdheid de taalvrijheid te beperken. *Een dergelijke bedreiging kan vooraf vooruitgezien worden in geval van onvoldoende assimilatie van inwijkelingen uit andere streken.* »

» De bevoegdheid tot regeling van het taalgebruik der private personen behoort aan de kantons, zoals blijkt bij toepassing van art. 116 al. 2, dat het officiële taalgebruik der bondsinstanties vastlegt. Zodoende bezitten de kantons de bevoegdheid de uitoefening der taalvrijheid voor een andere taal als deze van het kanton of van de landstreek in het openbaar leven te beperken, wanneer dit de ethnografische-taalkundige eigenheid van het kanton zou bedreigen.

» Het recht op gebruik der moedertaal wordt aldus *alleen onbeperkt verzekerd in eigen taalgebied.*

» De beste vrijwaring van de nationale talen ligt vanzelfsprekend in de wederzijdse eerbied voor de taalkundige eigenheid der medeburgers en kantons. » (1)

In Zwitserland kan de vrijwaring der taalstreken zo ver gaan zelfs de inwijkingsvrijheid te beperken. Er zijn evenwel middelen genoeg om dit uiterste ingrijpen te voorkomen. Vanzelfsprekend wordt alleen aan de schoolplicht voldaan in de taal van de streek. Zelfs in de bondshoofdstad, waar nochtans talrijke Frans- en Italiaanssprekende ambtenaarsfamilies leven, wordt het recht ontzegd op private scholen in een andere taal dan het Duits. « Een Franse school in het Duits gebied maakt geen recht, zij maakt onrecht. *Als wij het territorialiteitsprincipe opgeven, geven wij ook de taalvrede op.* »

Een ander geval betreft de bescherming van het Italiaans karakter van het kanton Tessino tegen de Duitse overrompeling. Door een wetsdecreet van 1931 werd bepaald dat de opschriften van hotels, winkels, enz., slechts in het Italiaans mogen gesteld worden.

Het spreekt vanzelf dat men in België nog ver van deze ideale toestand verwijderd is, toestand die gegrondvest is op de reële eerbied van de burgers voor elkaar en op de gelijkwaardigheid van allen. Deze mentaliteit komt trouwens nog in vele andere vormen van het Zwitsers leven tot uiting.

DEEL III

TAALBELANG = SOCIAAL ECONOMISCH BELANG.

De grondslag voor de taalvrede ligt ook in de sociaal-economische evenwaardigheid van de verschillende landsdelen, natuurlijk elk volgens hun mogelijkheden en specifieke aard; de gelijke verdeling van de overheidszorg.

Het taalprobleem grijpt in wezen dieper dan een eenvoudig middel van uitdrukking en communicatie onder de mensen die in een bepaalde streek wonen.

De eerste Flaminganten zeiden reeds: « De taal is gans het volk ». En Lodewijk de Raet schreef: « Taalbelang is stoffelijk belang ».

Inderdaad, het verdringen van een taal is eigenlijk de laatste fase van een diepgaand sociaal-economisch conflict en proces, die alsdan pas aan de oppervlakte verschijnen. Dit verschijnsel wijst op de ontbinding van een eenmaal gevestigd maatschappelijk bestel in al zijn facetten en geleidingen. Het is

(1) « Das Recht auf Gebrauch der Muttersprache kan infolgedessen nur insoweit ausgeübt werden, als dadurch nicht das öffentliche Interesse der Schweiz an der Erhaltung ihrer überlieferten sprachlichen Zusammensetzung beeinträchtigt wird. Der Gesetzgeber besitzt mit anderen Worten bei wesentlicher Gefährdung der Bestandes einer Nationalsprache oder der sprachlichen Homogenität des Gebietes einer Sprachengruppe die Befugnis zur Beschränkung der Sprachenfreiheit. Eine solche Gefährdung kann vorab bei ungenügender Assimilation der aus anderen Sprachgebieten Zugewanderten in Frage kommen. Die Kompetenz zur Regelung des Sprachengebrauchs der Privaten steht nun, wie es sich aus Art. 116 abs. 2BV ergibt, nur die Amtssprachen der Bundesbehörden festlegt, dem Kantonen zu. Daher besitzen diese die Befugnis, die Ausübung der Sprachenfreiheit im Sinne des Gebrauches einer anderen als der kantonalen Landessprache in der Öffentlichkeit zu beschränken, wenn ein solcher Gebrauch die ethnographisch-sprachliche Eigenart des Kantons gefährden sollte. Das Recht auf Gebrauch der Muttersprache steht somit dem Schweizerbürger nur im Geltungsgebiet derselben schränlos zu. Die beste Sicherstellung der Nationalsprache liegt allerdings in der gegenseitigen Achtung der sprachlichem Eigenart der Mitbürger und der Kantone. »

niets anders dan de overwoekering van het economisch, sociaal en cultureel leven van een groep door een andere groep. In die catastroof kunnen bepaalde individuen zich redden; voor de meerderheid van de verdrongen groep is zijn economisch, sociaal en cultureel verval een ramp. Deze evolutie bezegelt de minderwaardige positie van de verdrongen groep op alle gebieden, waar zij zich voordoet; zij wijst op een symptomatische zwakheid van het gehele volk ten nadele waarvan zij zich voltrekt.

Daarom is het verkeerd het conflict van de taalgrensgemeenten en de randgemeenten van Brussel te zien als een louter plaatselijk verschijnsel. Dit verschijnsel is integendeel de uiting van een diepe economische, sociale en culturele ziekte van het gehele Vlaamse land. Beletten dat het Nederlands verdrongen wordt aan de periferie, komt er op neer een eerste stap te zetten naar de volledige sanering van het ganse volkslichaam. Trouwens de sanering van de periferie is niet denkbaar zonder een gelijktijdige gezondmaking in het binnenland in economisch, sociaal en cultureel opzicht. Een wisselwerking is hier onmiskenbaar.

De bewustwording van de erge graad van de kwaal aan de periferie en de wil die aldaar, waar heling het meest geboden is, te verhelpen, betekent meteen de wil opwekken om het geheel gezond te maken.

De gelijktijdige uitingen van de Vlaamse wederopstanding rond het probleem van de talentelling en Brussel-Taalgrens en rond de streekeconomie zijn geen toeval. Het tegendeel zou veeleer verwondering dienen te baren. Zij zijn slechts verschillende uitingen van éénzelfde levenswil *die voor elkaar van niet te schatten betekenis zijn.* Beide moeten even krachtig worden voortgestuwd.

Het gaat niet op te beweren dat men wil bijdragen tot de sociaal-economische ontvoogding van onze gewesten en dat men daarbij het taalprobleem over het hoofd ziet. Het taalprobleem is het signaal dat op onveilig staat voor geheel het Vlaamse leven, en het zou verkeerd zijn tegen de vloed een dijk op te werpen zonder rekening te houden met de ernst van het alarm. Het taalprobleem is de maatstaf van onze achteruitstelling en achterstand op alle gebied.

Omgekeerd is het verkeerd aan taalpolitiek zonder meer te doen. Het is hierboven reeds gezegd: het taalprobleem is het uiterlijk kenmerk van de ziekte, *het is de ziekte zelf niet.*

Men kan het Vlaamse volk niet stoffelijk verheffen zonder gezonde taaltoestanden te scheppen, die het al zijn kansen moeten waarborgen.

Men kan het niet als volk en cultuurgemeenschap bevestigen zonder de levensvoorwaarden te scheppen, die daartoe vereist zijn.

Deze uitweiding over het sociaal-economisch aspect van de taalkwestie is de Verenigingen onmisbaar voorgekomen, omdat dit aspect tot nog toe niet voldoende werd toegelicht en omdat ten hunnen opzichte reeds het onverdiende verwijt werd geuit dat zij geen interesse zouden hebben voor de sociaal-economische problematiek van het Vlaamse volk.

Niets is minder waar.

Maar de oplossing van die problematiek hebben de Verenigingen niet in handen. Zij blijft in hoofdzaak een opgave voor de Vlaamse economische verenigingen en voor de Vlaamse vertegenwoordigers in regering, parlement en in de financiële instellingen.

De sociaal-economische problematiek ligt ook niet in de perken van de taak, waarvoor de Verenigingen zich hic et nunc hebben ingezet. Derhalve is bij het voorafgaand sociaal-economisch betoog ook niet naar volledigheid gestreefd.

De bedoeling is niet meer dan een vingerwijzing te geven en het belang van deze problematiek voor het taalprobleem zelf, meer bepaald in verband met de actie talentelling, Brussel-Taalgrens, in het licht te stellen.

Nu het perspectief geschetst is, waarin deze actie moet geplaatst worden, wordt hierna overgegaan tot de meer onmiddellijke studie van het gestelde probleem.

DEEL IV

DE GAAFHEID EN DE HOMOGENITEIT VAN VLAANDEREN IN HET LICHT VAN DE BELGISCHE WETTEN, DOCUMENTEN EN TOESTANDEN.

Wij gaan nu over van de meer algemene beginselen die aan het bestaansrecht en aan het recht op territoriale integriteit en homogeniteit van de volksgemeenschappen ten grondslag liggen, naar de toelichting van deze beginselen op grond van getuigenissen en documenten uit het Belgisch politiek leven. Wij sluiten hierbij rechtstreeks aan bij de betekenis van de talentelling en de verklaring van de eis: geen talentelling.

De basisdocumenten zijn in dit opzicht: de voorbereidende werken van de wet van 1932 en de werkzaamheden van het Centrum Harmel, die tot nog toe dode letter gebleven zijn.

De Vijf-punten-resolutie van de delegatie van de Vlaamse Verenigingen geeft de voornaamste stellingen, die in deze bronnen vervat zijn, bondig weer.

1. Er zijn in België twee grote cultuurgemeenschappen: de Vlaamse en de Waalse; 2. de eerste heeft het Nederlands, de tweede het Frans tot voertaal; 3. elk van deze twee gemeenschappen moeten homogeen zijn: in geen geval mogen de openbare machten de vorming en het behoud van taalminderheden in de ene of andere gemeenschap toelaten; 4. er bestaat geen Brusselse cultuurgemeenschap; er bestaat wel een gebied Brussel, gemeengoed van deze twee cultuurgemeenschappen, waarin Vlamingen en Walen hun eigen taal moeten kunnen behouden en hun cultuur ontwikkelen (cfr. Eindverslag van Centrum Harmel. — Stuk Kamer n° 940 (1957-1958 - bl. 266).

Deze punten zijn enkel een herhaling van wat de wetgever bij de beraadslagingen over de taalwetten van 1932 reeds vooropzette. Wij moeten ons hierbij noodzakelijkerwijze tot een paar citaten beperken:

De heer Van Cauwelaert, verslaggever over de taalwet in bestuurszaken, zei daaromtrent:

«Zo wij in elk opzicht bereid zijn de individuele taalvrijheid te eerbiedigen, dan wensen wij ook dat de integriteit van het Vlaams zoals van het Waals landsgedeelte geëerbiedigd wordt.»

De heer Gelders (socialist - Vilvoorde) zei van zijn kant:

«De gemeente Haren heeft ook uitbreiding genomen en raakt de gemeente Machelen, die in enkele jaren 4.000 inwoners bijwon; schone villa's werden daar in de laatste jaren gebouwd. Als men de Brusselse agglomeratie wil uitbreiden, komt er inderdaad geen einde aan en gaan wij tot toestanden komen die onmogelijk en ongewenst zijn.

»Telkenmale enige verplaatsing van de stadsbevolking naar het platteland gebeurt, zou men dan immers kunnen vragen de Brusselse omgeving te verruimen en dat biedt gevaar...

» Het algemeen stemrecht heeft de sociale toestanden nog niet gewijzigd zoals wij het verhoopt hadden. Het heeft reeds veel verbetering gebracht voor de arbeidende massa. Ook heeft het algemeen stemrecht veel verbeteringen gebracht voor de Vlaamse beweging; zekere toestanden zijn nochtans niet gelouterd. Verre van daar! Ik wijs er op dat wij veel wijs beleid moeten aan de dag leggen om geen uitbreiding van de Brusselse grens toe te laten... »

Wat de heer Van Cauwelaert 25 jaar geleden van Evere en St-Agatha-Berchem zei, geldt thans, met de ervaring die werd opgedaan, nog met meer kracht voor de randgemeenten van Brussel: « Op het grondgebied van Evere speelt zich af wat zich in tal van Vlaamse gemeenten voordoet: een actieve minderheid die dank zij haar geld, de Franse invloed bevordert in de hoop de Vlaamse cultuur die er reeds met moeite stand houdt, zodra mogelijk terug te dringen. Zo wij er ons tegen verzetten dat Evere en St-Agatha-Berchem in de Brusselse agglomeratie worden opgenomen, dan is dit omdat wij willen vermijden dat door die bepaling in de bewuste gemeenten de Brusselse politiek zou bevorderd worden die wij niet afgelaten hebben als verderfelijk voor het land te bestempelen. » (1)

De tijd heeft het bewijs geleverd dat de hierboven uiteengezette zienswijze, helaas, maar al te juist is.

Interessant is ook de volgende passus uit de rede van de heer Blavier, gemandateerd spreker van de rechterzijde in het debat over de taalwet in onderwijszaken:

« Uit de lange afmattende besprekingen zijn twee grondbeginselen als palen boven water komen te staan:

1. de volstreekte gelijkheid tussen Walen en Vlamingen; daarom het hooghouden van een volledig parallelisme tussen de bepalingen voor Vlaanderen en deze voor Wallonië, het enige middel om een werkelijk nationale wetgeving te bekomen.

2. eerbied voor de taal- en cultuureenheid van beide landsdelen, die evenzeer door de Vlamingen als door de Walen werd opgeëist.

De eenheid van taal en cultuur is een gemeenschapsgoed, dat de Walen met klem verdedigen, waartegen zij zelfs de schaduw van een gevaar niet kunnen dulden. »

Tot staving van dezelfde thesis kunnen wij eenvoudig een aantal passus van het eindverslag van het Centrum van onderzoek voor de nationale oplossing van de maatschappelijke, politieke en rechtskundige vraagstukken van de verschillende gewesten van het land, overschrijven.

Aldus op blz. 255 en 257 een verklaring van de heer Van Crombrugge, lid van het bestendig comité van het Waals Nationaal Congres:

(1) Het is hier niet de plaats om een technische oplossing voor het probleem Brussel uit urbanistisch en sociaal-economisch opzicht voor te stellen. Dit probleem vertoont een dubbel aspect: enerzijds, dat van de hoofdstad van een tweetalig land en van een Franstalig eiland in het Vlaamse grondgebied, en, anderzijds, dat van de grootstad. Verscheidene oplossingen van het grootstad-probleem werden reeds in het buitenland voorgesteld. Zij komen allen neer op een beperking van de grootstad zo in oppervlakte als in inwonersaantal en van de spreiding van industrie en bevolking in een zone op een paar tientallen kilometer van het centrum gelegen. Dergelijke oplossing voor Brussel zou het mogelijk maken dat Vlamingen en Walen zich elk in eigen gebied rond de hoofdstad vestigen. (Zie o.m. voor België: Witboek van het Vlaamse Komitee voor Wemmel, 1957, blz. 4; — V. Bure, in « Wonen », oktober 1957; — project van groep Alpha: satellietstad Nossegem.)

« Waar de grenslijnen van de filologen en die van het Nationaal Instituut voor de Statistiek praktisch samenvallen, kunnen we hier dan toch zeggen dat we voor dezelfde werkelijkheid staan. De taalgrens welke het land splitst, is enkel een deel van de lange Germaans-Romaanse grens. In haar oorsprong is deze grens niet een politieke en militaire grens, maar een beschavingsgrens. Dit verklaart de bestendigheid ervan.

» Later werd de taalgrens ook een bestuurlijke grens en zij werd in de wet van 1932 opgenomen. Het gevolg was dat de grens minder vast werd en zelfs in beweging kwam. Op zekere plaatsen heeft zij neiging om te verdwijnen en plaats te maken voor een zich uitbreidende tweetalige zone, welke even schadelijk is voor de zuiverheid van de cultuur als voor de originaliteit der gewestelijke gemeenschappen.

» Het is deze tweede en jongste interpretatie, zegt de heer Van Crombrugge, welke aan de bron ligt van het huidig debat. Men zoekt een taalgrens die door de talentellingen steeds meer wordt verdoezeld en hierbij steunt men op een element dat essentieel bewegend is, nl. het gebied van de cultuurtaal.

» Dit verschijnsel leidt tot een derde interpretatie van de term nl. diegene, welke gegeven wordt door Vlamingen en Walen die het gevaar van dubbelzinnigheid hebben ingezien en die overtuigd zijn dat deze taalgrens een limiet moet zijn, een afbakening die eens en voor altijd door middel van een wettelijke of zelfs grondwettelijke tekst, het eeuwenoude bestaan van de twee gemeenschappen vastlegt. Aldus worden beider rechten beveiligd evenals de originaliteit van hun cultuur. Zij eerbiedigen de volkerenwet, die eist dat elke inwijkeling de cultuur en de taal overneemt van het milieu dat hij vrij heeft gekozen. »

De heer Van Crombrugge acht het voorts: « wijs en rechtvaardig een grens aan te brengen rond de Brusselse agglomeratie; dit zou onmiddellijk moeten gebeuren. Deze agglomeratie zou de eentalig Frans en de tweetalige gemeenten omvatten zoals deze uit de telling van 1947 te voorschijn traden. Het omschreven gebied zou een eigen regime moeten hebben dat streng tweetalig is. Alle instellingen zouden tweetalig zijn, terwijl de particulieren natuurlijk ééntalig kunnen blijven. »

De neerslag van deze en andere verklaringen vindt men in de eenparig aangenomen eindresolutie van het Centrum (Antwoord aan de Minister) op blz. 266 van het eindverslag, waarvan de voornaamste stellingneming in de hierboven vermelde Vijf-punten-resolutie van de Verenigingen is weergegeven.

Wat meer bepaald het Brusselse betreft, heeft het Centrum elke uitbreiding van de tweetaligheid tot andere gemeenten dan die van de huidige agglomeratie resoluut van de hand gewezen.

Ministers Brasseur en Moyersoen hadden hun bedoeling te kennen gegeven een « tijdelijk » tweetalig regime voor de bekendmaking aan het publiek aan een aantal taalgrens- en randgemeenten op te leggen en ook het onderwijsstelsel in de bedoelde gemeenten wettelijk te vertweetaligen.

« Aldus (door faciliteiten inzake onderwijs) kan men hopen dat de faciliteiten, waarover de minderheid thans zal beschikken, binnen afzienbare tijd overbodig worden, nl. wanneer de tweetaligheid der inwoners van de streek voldoende zal zijn om de administratieve eentaligheid door te zetten. » (Verklaring van de heer Minister Moyersoen, p. 262).

(slot volgt).

Het A.V.O.H.V. en de aanhouding van de heer Grammens.

Op 13 juni 1959 heeft de centrale raad van het A.V.O.H.V. hiernavolgende motie aan de Eerste Minister en de Minister van Justitie laten worden.

Enkele dagen nadien werd de heer Grammens in vrijheid gesteld.

De Centrale Raad van Het Algemeen Vlaams Oud-Hoogstudentenverbond samengeroepen onder meer naar aanleiding van de aanhouding van dh. F. Grammens welke onder het gewone boevenregime te Antwerpen opgesloten zit;

acht gevende op de omstandigheden dat het optreden van dh. Grammens op de W.T. in het Franse paviljoen gerechtvaardigd verklaard en goedgekeurd werd door de meest vooraanstaande vertegenwoordigers van de onderscheiden Vlaamse kultuurverenigingen, welke beklemtoonden dat de houding van de verantwoordelijken van het Franse paviljoen een uitdaging betekende voor gans het Vlaamse volk;

stelt vast dat tijdens de jongste staking in de Borinage er zeer talrijke veel ergere aanslagen op eigendommen geschiedden (ook door talrijke vreemdelingen), waarvan men uit persfoto's de daders kent, die glimlachend en fier naast kalm toezieende rijkswachters stonden, en dat dit geen de minste aanleiding gaf tot optreden van het Belgisch gerecht;

en dat, waar op 6 januari in Belgisch Kongo gebrand, verkracht, geplunderd en gemeerd werd, de personen die door het Parket als verantwoordelijke leiders vervolgd werden nog tijdens het vooronderzoek naar België uitgenodigd werden door een Minister, waar zij op staatskosten, maar niet in de gevangenis, verbleven en met de meeste voorkomendheid behandeld werden;

stelt vast dat de redenen van politieke opportuniteit voor de Regering alleen schijnen te bestaan voor zover het inlanders uit Kongo of Walen uit de Borinage betreft;

verwittigt de Regering dat elke dag welke dh. Grammens nog langer als boef in de gevangenis doorbrengt de verbittering in het Vlaamse land verhoogt en de Vlamingen dichter bij de overtuiging brengt dat zij alleen door het aanwenden van zekere Waalse methodes de hun toekomstige plaats in België zullen kunnen veroveren;

beslist deze motie onder de aandacht te brengen van de Eerste Minister en de Minister van Justitie, en mede te delen aan de pers.

Frans- of Zuid-Vlaanderen. (*)

(vervolg)

PRIESTERS IN STRIJD VOOR HUN VOLK.

Zowel in als buiten het « Comité flamand de France » zijn de meeste strijders voor een Vlaams bewustzijn in Zuid-Vlaanderen priesters geweest. De belangrijkste onder hen was ongetwijfeld Kanunnik Kamiel Looten (1855-1941), professor aan de Vrije Universiteit van Rijsel en gedurende meer dan veertig jaar voorzitter van het « Comité flamand de France ». Bij de herdenking van zijn geboortedag in 1955, werd door Prof. R. De Spicht over hem getuigd: « Vijftig jaar lang was er in Zuid-Vlaanderen geen enkel initiatief dat op de geestelijke verheffing van het Vlaamse volk vruchtbaar inwerkte, zonder dat Kamiel Looten er zijn deel aan had. »

Hij had gepromoveerd met een proefschrift over Vondel en kende de grote Nederlandse schrijvers uit Zuid en Noord. Van zijn hand verschenen verschillende boeken en ontelbare artikels over zijn specialiteit, de vergelijkende literatuurgeschiedenis, en ook over de belangen en verzuchtingen van zijn volk. Zolang hij leefde is hij, ook in Belgisch-Vlaanderen en Nederland, de verpersoonlijking van de Vlaamse Beweging in Frankrijk geweest. Ter erkenning van die verdienste, werd hij lid van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden benoemd en verleende de universiteit van Leuven hem het doctoraat in honoris causa.

Benevens Looten dienen talrijke priesters vermeld, die zich op een of andere manier verdienstelijk hebben gemaakt. Zo pastoor Descamps van Zerkel (Ser-cu), die in Belgisch Vlaanderen aan verschillende kongressen heeft deelgenomen en van wie wij een « Essai de Monographie paroissiale » bezitten, waarin Gezelle over een reis naar Zuid-Vlaanderen verslag uitbrengt. Zo ook E.H. Dehaese en De Langhe, die de Vlaamse katechismus van het Bisdom Rijsel hebben uitgegeven en Mgr. Lobedey, groot-vikaris van Kamerijk (Cambrai), die later aartsbisschop van Atrecht werd en in het openbaar de verdediging van het Vlaams op zich nam, vragend dat alle Vlamingen zouden zijn « cor unum et anima una dans l'amour et la défense de notre Moedertaal » (één van hart en ziel zouden zijn in de liefde en de verdediging van onze Moedertaal). Niet te vergeten vooral, E.H. Lemire, maire (burgemeester) van Hazebroek en Frans volksvertegenwoordiger, die vruchteloos in het Frans parlement voor Vlaams onderwijs in Zuid-Vlaanderen gestreden heeft.

TUSSEN DE TWEE OORLOGEN.

Dit alles, voorafgaande aan 1914, is slechts de voorbereiding geweest tot de ruimer en steviger georganiseerde bedrijvigheid, die tussen 1923 en 1944 door het « Vlaemsch Verbond van Frankrijk » zou uitgeoefend worden. De doorbraak van de nieuwe geest begon onmiddellijk na de eerste wereldoorlog met de oprichting van twee tijdschriften. De eerste, « Le Beffroi de Flandre », werd uitgegeven door Gaspard van den Bussche te Duinkerke. Het verscheen onder de leuze « Alles voor Vlaanderen en Vlaanderen voor Christus » en was tweetalig, Frans en Nederlands. Het andere, « Mercure de Flandre », stond onder de leiding van Valentin Bresle en kwam uit te Rijsel, onder het motto « La Flandre une et triple ». Bedoeld werd: één naar de geest, ofschoon het over drie staten: Frankrijk, België en Nederland verdeeld is.

(*) Zie jaargang 1959, nr. 5.

In de seminaries van het bisdom Rijsel ontstonden ongeveer tegelijkertijd kringen van jonge Vlaamsgezinde priesters. In 1923 begonnen zij met de uitgave van een blaadje, dat zij « De Vlaemsche Stemme in Vrankrijk » geheten hadden. Nog datzelfde jaar werden contacten gelegd met Vlaamsgezinde leken uit geheel Zuid-Vlaanderen en het « Vlaamsch Verbond van Frankrijk » opgericht.

E.H. Jean Marie Gantois uit Waten, een jonge, rijkbegaafde priester, die in het Frans opgevoed werd, maar later op eigen kracht het Nederlands vlot en sierlijk had leren spreken en schrijven, werd de bezielende kracht van de beweging. Spoedig beschikte zij over twee organen, het tweetalige maandschrift « Le Lion de Flandre », dat een studieblad voor de intellectuelen was, en « De Torrewachter », dit in de volkstaal opgesteld en voor de gewone lezer was bestemd. Verder verscheen te Robeke (Roubaix) nog « Onze Taal », uitgegeven door A. Van Hoyweghen. Het Vlaamsch Verbond richtte kursussen en kongressen in, benevens een jaarlijkse prijskamp in de Nederlandse taal- en letterkunde. Er kwam een Michiel de Swaen-Fonds tot stand voor de verspreiding van Nederlandstalige boeken en een jeugdorganisatie, die over een eigen blad beschikte. Na een zwijgen dat bijna twee eeuwen geduurd had, bloeide zelfs een jonge Zuid-Nederlandse letterkunde op, met René De Spicht, Romain van der Meule, Marcel Janssen en A. M.J. Ryckelnyck als voornaamste vertegenwoordigers.

DE BEPROEVING.

De Vlaamse Beweging in Frankrijk stond op het punt een volksbeweging te worden, toen in 1944 het einde van de Duitse bezetting kwam. Aanvankelijk werd het Vlaamsch Verbond niet verontrust. Gedurende de oorlog was het buiten alle politieke bestrevingen gebleven, alleen ijverend voor valkse en kulturele ontwaking van Zuid-Vlaanderen, op grondslag van een gezond regionalisme. Na enige dagen kwam echter op aanstichten van een kleine groep tegenstanders een perskampagne los, die het Vlaamsch Verbond ervan beschuldigde dat het de belangen van de Duitsers had gediend.

Zij had tot gevolg dat 49 leiders en verantwoordelijken van de beweging aangehouden en voor de krijgsraad gedaagd werden. Het proces tegen de 16 voornaamste beschuldigen greep van 9 tot 28 december 1946 te Rijsel plaats. Na zeer bewogen debatten, waarin E.H. Gantois zijn medewerkers en zichzelf op een schitterende manier verdedigde, viel het vonnis. Sommige beklagden werden vrijgesproken; andere liepen gevangenisstraffen op begrepen tussen zes maanden en vijf jaar. Rekening houdend met de gewoonten in de strafbedeling uit die tijd, kwam de veroordeling slechts neer op een principiële afkeuring.

Het echte doel van de vervolging werd niettemin bereikt. De rechtbank sprak de gedwongen ontbinding van het Vlaamsch Verbond van Frankrijk uit en gelastte de verbeurdverklaring van zijn goederen. De vrucht van 25 jaar idealisme, offers en werk, was meteen vernietigd. De Vlaamse Beweging in Frankrijk scheen voor goed onmogelijk gemaakt. In een atmosfeer van ontredde en vrees voor de geringste verdachtmaking, hadden de Vlaamsgezinden zich uit het openbare leven teruggetrokken. Enigen vertrouwden nog in de toekomst; velen meenden dat er geen reden tot hoop meer overbleef. Toch zou op de diepste verslagenheid een opstanding volgen.

DE FRANS-VLAAMSE KULTUURDAGEN TE WAREGEM.

In 1948 werd door het Kunstverbond van Waregem, een stadje in West-Vlaanderen, een poging ondernomen om de verbroken contacten met Zuid-Vlaanderen weer op te nemen. Op 25 juli van dat jaar werd te Waregem een kulturele ontmoetingsdag gehouden voor ruim 150 belangstellenden, die uit het gehele Vlaamse land opgekomen waren. Ook Stijn Streuvels, onze grootste romanschrijver en oude vriend van de Zuid-Vlamingen was van de partij. Er werden spreekbeurten gehouden door Prof. V. Celen (die vroeger de werken van Michiel de Swaen had uitgegeven) en Pierre Berteloot uit Avesnes (Zuid-Vlaanderen), terwijl onze deklamator Antoon Vander Plaetse, die honderden malen in België, Nederland, Duitsland en Italië opgetreden is, eveneens zijn medewerking verleende. Uit Zuid-Vlaanderen telde men een vijftiental deelnemers, onder de leiding van Prof. M. Deswarte, hoogleraar in de Nederlandse taal- en letterkunde aan de Vrije Universiteit te Rijsel.

Sedert die eerste bijeenkomst hebben te Waregem ieder jaar Frans-Vlaamse kulturdagen plaats gehad. De XIIe is vastgesteld op 30 augustus e.k. Het programma voorziet lezingen door de Zuid-Vlaming kanunnik J. Verdonck uit Steenvoorde, de Nederlander Prof. Dr. Prakke uit Assen, de Vlaamse publicist Cyriel Rosseeu uit Antwerpen en een voordracht uit de Zuid-Afrikaanse poëzie door Jannie Gildenhuys. Afgevaardigden van de jeugd uit de drie landen zullen meteen het woord voeren en mogelijk zal ook de huidige secretaris van het Comité flamand de France, de heer Robert Hennart, directeur van de hogere school voor journalistiek te Rijsel, een referaat houden.

Als men de lijst overschouwt van de sprekers die reeds te Waregem zijn opgetreden, leest men daarop de namen van vooraanstaanden als Prof. Dr. Fr. Baur, Prof. Dr. L. Indestege, E. Amter, hoofdsecretaris van het Davidsfonds, Z.E.H. A. Viaene, konservator van het Gezelle-Muzeum te Brugge, Jozef van Overstraeten, voorzitter van de Vlaamse Toeristenbond, Majoor P. Schaap, Mary Pos, Anton van Duinkerken en Ir. G. Schutte, directeur van het Algemeen Nederlands Verbond te Den Haag. Vorig jaar werd voor de eerste keer een bijdrage uit Zuid-Afrika geleverd: Lorentz Schultz zorgde voor een deklamatie uit de Zuidafrikaanse dichtkunst, die door de aanwezigen zeer op prijs werd gesteld.

De medewerkers uit Zuid-Vlaanderen waren: P. Berteloot; Prof. M. Deswarte, E.H. W. Corsmit, J. Dezitter, Dr. J. Klaas, R. Lotthé, St. Pette, E.H. Ph. Raes, M. Dumoulin, E. Looten, E.H. E. Rommelaere, A. Stiévenard Kanunnik M. Ammaeu, E.H. A. Geldhof, M. Van Lerberghe, Dr. A.J. Van den Driesche, Cyrille Robichez en Kanunnik J. Wannun. Zij handelden over letterkunde, muziek, folklore, schilderkunst, over de godsdienstige en taaltoestanden, alsmede over de geschiedenis van het Vlaamse bewustzijn in hun land.

De Waregemse kulturdagen worden ingericht door een aktiekomitee, dat thans de bescherming van een twaalfstal Vlaamse kulturele verenigingen geniet en door het Belgisch ministerie van Kunsten en Wetenschappen, door het provinciale bestuur van West-Vlaanderen en het gemeentebestuur van Waregem financieel wordt gesteund. Zijn doel is boven en buiten alle politieke strekkingen en bestrevingen tot een inniger kulturele samenwerking met Zuid-Vlaanderen te komen. Hierbij wordt nadruk gelegd op de geestelijke eenheid die alle Dietse landen met elkander verbindt. Met de hulp van Belgisch Vlaanderen, Nederland en Zuid-Afrika, zou de Nederlandse kultuur in Zuid-Vlaanderen gered moeten worden. De Zuid-Vlamingen zelf zijn te gering in getal en hebben te lang in afzondering geleefd om dat nog alleen te kunnen.

BELANGSTELLING IN BELGISCH VLAANDEREN EN NEDERLAND.

In de laatste jaren werden op een dertigtal plaatsen in België en Nederland, zowel te Brussel en te Antwerpen, als in onaanzienlijke dorpen, lezingen over Zuid-Vlaanderen gehouden. Hierbij traden soms ook sprekers uit Zuid-Vlaanderen op. In talrijke bladen en tijdschriften werd over Zuid-Vlaanderen geschreven. Vermelden wij slechts voor 1958, de uitvoerige reportages die in de Nederlandse illustraties « De Spiegel » geschreven door de wereldreiziger Mary Pos en « De katholieke Illustratie » van de hand van Rogier Van Aerde verschenen. Een zeer belangrijk artikel bracht het grote Amsterdamse dagblad « De Tijd » met Kerstmis 1958. In « Dietsche Warande en Belfort » wordt af en toe door P. Berteloot over Franse letterkunde geschreven. Hij was het ook die in 1951 op de officiële Streuvelshulde te Brugge namens Zuid-Vlaanderen een toespraak hield, nevens Prof. Dr. M.C. van den Heever, die Zuid-Afrika, Antoon Coolen, die Nederland en Prof. Dr. Fr. Baur, die Vlaanderen vertegenwoordigde.

Drie Vlaamse organisaties, het Davidsfonds, de Vlaamse Toeristenbond en de Bond van de West-Vlamingen te Brussel, hebben zich verdienstelijk gemaakt door het gratis zenden van Boeken en tijdschriften naar Zuid-Vlaanderen. Ook het Algemeen Nederlands Verbond uit Den Haag heeft aan de bibliotheek van Hazebroek verschillende kostbare platenboeken geschonken.

Bij de Vlaamse jeugd bestaan twee kernen, één onder de universiteitsstudenten en één onder de leerlingen van het middelbaar onderwijs, die zich inspannen om in hun omgeving belangstelling voor Zuid-Vlaanderen te wekken. De eersten hielden een boekeninzameling, de anderen stichtten in de schoot van de Katholieke Studentenactie een Zuid-Vlaanderen-Werkgroep, die studiedagen en kampen organiseerde, alsook een reisgids voor Zuid-Vlaanderen uitgaf.

Door het feit dat de aandacht op Zuid-Vlaanderen gericht werd, viel het land meer en meer in de smaak van Vlaamse en Nederlandse bezoekers. In de jongste tijd werden door verschillende groeperingen reizen naar Zuid-Vlaanderen ingericht, die wegens het ongerepte natuurschoon dat er gebleven is en de eenvoudige gemoedelijkheid van de bevolking veel bijval mochten genieten.

Ons (Vlaams) Nationaal Toneel voerde tijdens het voorbije seizoen « De gecroonde Leersse » van Michiel de Swaen in de oorspronkelijke tekst op te Parijs en eveneens op 29 september 1958 in het groot auditorium van de Wereldtentoonstelling te Brussel.

Een verwezenlijking waarvan de betekenis niet licht overschat kan worden, zijn de Frans-Vlaamse Kultuurdagen, die, in navolging van Waregem, sedert 1956 te Hulst in Nederland, onder de leiding van J.H. Stolte, gehouden worden. De IVe heeft plaats op 12 april 1959. De weerklank die er tot nu toe van uitgegaan is heeft bewezen dat in Nederland, waar over het algemeen zeer staats en weinig volks gedacht wordt, mits voorlichting over de gestelde problemen de trouwe medewerking van de besten kan gewonnen worden.

Van even groot belang lijkt ons de stichting van het jongerentijdschrift « Ons Erfdeel — Notre Patrimoine », waarvan in 1957 het eerste nummer van de pers kwam. Voorlopig is het viermaandelijks, maar waarschijnlijk zullen er van 1959/60 af vier afleveringen per jaar kunnen gedrukt worden. Het wordt geleid door een Redactie waarin Zuid-Vlamingen, Zuid-Afrikanen, Nederlanders en Vlamingen uit België zitting hebben. In het Paasnummer van dit jaar staan o.a. bijdragen van Prof. A. Coetsee, hoofdredacteur van het « Tydskrif vir Letterkunde », Dr. M.S. du Busson, sekretaris van die S.A. Akademie vit Wetenschap en Kuns, en van Lorentz Schultz, die hier met dankbare sympathie zullen onthaald worden, want het is opvallend hoeveel genegenheid in Vlaanderen voor Zuid-Afrika bestaat. Zo streeft het tijdschrift concreet en volhardend

het ideaal van een innige kulturele samenwerking onder de Dietsse Landen na, met de verwachting dat hieruit alle voordeel voor ieder en inzonderheid voor Zuid-Vlaanderen zal voortspuiten.

Per slot van rekening kunnen wij aanstippen dat het Comité flamand de France tamelijk geregeld samenwerkt met de heem- en oudheidkundige kringen in West-Vlaanderen; dat zijn afgevaardigden er aan huldgingen en plechtigheden deelnemen en er bij gelegenheid ook het woord voeren. Op dit ogenblik hebben wij de hoop dat deze contacten verder zullen kunnen uitgebreid worden.

HERLEVING IN ZUID-VLAANDEREN.

Drie feiten uit de laatste jaren zijn belangrijk geweest. Vooreerst de oprichting van het driemaandelijks tijdschrift « Notre Flandre — Vlaamse Heerd », dat sedert 1951 te Rijsel onder de hoofdredactie van Dr. Jan Klaas wordt uitgegeven. Het is het studieblad van de herlevende Vlaamse Beweging in Frankrijk. De oplage bedraagt 800 exemplaren, waarvan ongeveer de helft naar Belgisch Vlaanderen en Nederland gaat.

Even grote betekenis mag gehecht aan het initiatief van de toneelkring « De Verbroedering » uit Westouter (in West-Vlaanderen), waarvan Burgemeester Emiel Hardeman voorzitter is. Van einde 1954 tot december 1958 trad deze groep, die zichzelf met recht en reden het « Volkstoneel voor Frans-Vlaanderen » heet, 25 maal in Zuid-Vlaanderen op. Gespeeld werden: « En waar de Ster bleef stille staan » door Felix Timmermans, « Leentje uit het Hemelrijk » door Gaston Martens en « Kinderen van ons volk » door Antoon Coolen. Deze stukken werden overgebracht in het dialect van de streek. Ieder van die opvoeringen greep plaats voor een volle zaal en oogste een uitbundige bijval. Zonder onverwachte moeilijkheden zal in oktober e.k. een tweede toneelkring, « Voor Outer en Heerd » uit Alveringem, een eerste maal in Zuid-Vlaanderen en wel te Steenvoorde een vertoning houden.

Een derde verwezenlijking betreft de oprichting van de vereniging « De Vlaamse Vrienden in Frankrijk », die in september 1958 te Rijsel werd gesticht. Haar taak zal zijn om, haar bedrijvigheid aanpassend bij de huidige toestanden, het werk van het vroegere « Vlaamsch Verbond van Frankrijk » voort te zetten. Voorzitter van de organisatie is Dr. Jan Klaas uit Sint Omaars (Saint Omer) en leider van de jeugdbond die er deel van uitmaakt, Jan Van Torhout, student in de medicijnen aan de universiteit van Rijsel.

Bemoedigend is ook dat in Zuid-Vlaanderen de mentaliteit tegenover het Nederlands gunstig evolueert. In 1954 heeft de gemeenteraad van Hazebroek, tot nu toe zonder resultaat evenwel, aan Parijs de toelating gevraagd om in de hoogste klassen van het lager onderwijs twee uren onderricht in het Nederlands te mogen geven. In twee weekbladen verschenen af en toe korte humoristische bijdragen in het Vlaams en zo pas is onder de titel « Tisje Tasjes Korf » een volksboekje in de moedertaal van de pers gekomen.

WAT WILLEN WIJ

Zoals wij reeds aangestipt hebben, zijn de toestanden in Zuid-Vlaanderen zodanig dat de Nederlandse kultuur, die er het natuurlijk bezit van de bevolking zou moeten zijn, binnen afzienbare tijd verloren zal gaan, indien het land in zijn afzondering van de andere Dietssprekende landen afgesloten blijft.

Vandaar dat wij ons in de eerste plaats tot taak stellen zoveel mogelijk kulturele betrekkingen tussen Zuid-Vlaanderen en Belgisch Vlaanderen, Nederland en Zuid-Afrika tot stand te brengen. De gewone volksmensen in Zuid-Vlaanderen weten niet dat er een Nederlandse en Afrikaanse beschaving met universi-

teiten, grote bladen en andere organen van kultuurschepping en -verspreiding bestaan. Sedert nagenoeg drie eeuwen zijn zij daarvan onwetend gebleven. Het zou een vanzelf sprekende zaak moeten zijn dat Zuid-Vlamingen op onze wetenschappelijke en letterkundige kongressen verschijnen en dat door hen aan onze uitgaven en radio en televisieuitzendingen medegewerkt wordt.

Door die kontakten zou in Zuid-Vlaanderen de opbloei van de Nederlandse cultuur gunstig beïnvloed worden. Het kan niet in onze bedoeling liggen ons ooit te mengen in de binnenlandse toestanden van een andere staat, maar in Frankrijk zal het niemand de Nederlands- en Afrikaanssprekenden ten kwade duiden dat zij de cultuur van de Zuid-Vlamingen ondersteunen, zoals de Fransen dat trouwens ook op indrukwekkende wijze met de cultuur van de Walen in België en de Franssprekenden in Zwitserland doen. Uit een verruiming van onze kulturbodem en de aanbrengst die door Zuid-Vlaanderen tot onze gemeenschappelijke geestelijke rijkdom kan opgeleverd worden zullen wij allen ons voordeel halen.

Tot hertoe bestaat er in Zuid-Vlaanderen geen lager of middelbaar onderwijs in de moedertaal van de kinderen. Alleen is er aan de vrije en aan de officiële universiteit te Rijsel een leerstoel in de Nederlandse taal- en letterkunde gehecht, waar op dezelfde voet als dat met sommige vreemde talen gebeurt een paar uren in de week Nederlands onderwezen wordt. Wij kunnen slechts de hoop uitspreken dat de Franse staat die leemte in zijn algemene onderwijspolitiek als dusdanig zal erkennen en ertoe zal besluiten daarin beterschap te brengen. Andere minderheidstalen in Frankrijk, zoals het Bretoens, het Baskisch, het Katalaans en het Duits, worden wel, zij het op zeer beperkte schaal, in het lager onderwijs toegelaten. Alleen het Nederlands verkeert in een onbegrijpelijke uitzonderingstoestand.

Waarschijnlijk zou de Franse minister van onderwijs dit probleem welwillend willen onderzoeken, mocht het hem door toonaangevende organisaties en eventueel door leidende persoonlijkheden uit de Dietse Landen, die zich toch traditioneel steeds als vrienden van Frankrijk gedragen hebben, voorgelegd worden. Wanneer in Zuid-Vlaanderen de taal van de bevolking officieel geëerbiedigd en gesteund mocht worden, zou de Nederlandse cultuur er veilig gesteld zijn.

A. Demedts.

Op ZONDAG 6 SEPTEMBER 1959

ZOMERVERGADERING VAN HET A.V.O.H.V.

ingericht door de gouw Limburg

- te 14 uur 30 : Bezoek van het Openluchtmuseum van Bokrijk onder leiding van Dr. J. Weyns, konservator ;
- te 16 uur 30 : Vertrek naar Maastricht en bezoek van de stad ;
- te 19 uur : Gezellig samenzijn in de Elzasser Rotisserie.

Vereenvoudigde behandeling van functionele metrorrhagieën

PRIMOSISTON

125 mg. 17- α -oxyprogesteroncapronaat
en 10 mg. oestradiolbenzoaat
in heldere olie-oplossing

De injectie van een enkele ampul
brengt haemostase voort
in 24 à 48 u.

Verpakking : 1 ampul van 1 cc.

HUIS RODOLPHE COLES N. V. DIEGEM - BRUSSEL

Tel. : (02) 20.15.00 (gegracpeerde lijnen)

Voor uw beroeps-
of bedrijfskleding
slechts EEN ENKEL ADRES :

In 't klein
WERKMANSPALEIS

M. VAN DE WALLE

St-Gummarusstr., 55, Antwerpen
Tel. 33.56.25

Sterk en Krimprij Weefsel
Verscheidenheid der modellen
Degelijke afwerking

Specialiteit van MAATWERK

Geen Bijhuizen

Te Gent is
ROELAND
het Tehuis
aller Vlamingen
OOK ACADEMICI VINDEN ER
STEEDS GEZELSCHAP,
LEKKERE DRANKEN
Korte Kruisstraat 3
Uitbater : Karel DE CLERCK
Tel. 23.28.28

N.V. USINES LIGOT
Waversesteeweg, 1310-1314
OUDERGEM-BRUSSEL
Tel. : 72.56.49 - 72.54.20

TITALEX

Mededelingen

Komitee voor Gemeenschappelijke Amnestie-Aktie.

Op zondag 20 september 1959 organiseert het «Komitee voor Gemeenschappelijke Amnestie-Aktie» een grote betoging te Antwerpen. Het zal wel niet nodig zijn u het uitzonderlijk belang van dit initiatief uiteen te zetten. Alleen wensen wij er op te wijzen dat met deze betoging de Amnestiegedachte staat of valt; de betoging moet dus in elk geval slagen.

Het éénheidsfront van de Vlaamse organisaties staat hier voor een schone maar moeilijke opdracht. Wij menen dat het ook uw plicht is ons naar vermogen te helpen om onze taak tot een goed einde te brengen.

De onkostenraming voor de propaganda en betoging benadert de 140.000 franken. Om dit bedrag bij elkaar te krijgen, moeten wij op de goede wil en de vrijgevigheid van velen kunnen rekenen. Wij dringen dan ook aan dat u naar vermogen een storting of overschrijving zoudt willen doen op onze postrekening: 4990.42 van L. Van Calck te Zellik, met de vermelding «voor de amnestiebetoging».

Mr. A. DEBEUCKELAERE
(voorzitter)

Staf VERREPT
(sekretaris)

Bibliografie

Noord-Zuid Verbinding.

«Laten wij ons afvragen of de Vlamingen (w.o. de vlaamse academici, nota van de Red.) er zich wel bewust van zijn dat de aansluiting met het Algemeen Nederlands de toetssteen van hun emancipatie is, ook van hun sociale emancipatie als kleine lieden. Aanvaarden zij wel de consequenties van de stelling? Het gaat niet alleen om een kwestie van taal, maar van ganse levensstijl; prestige vestigen op een eigen Nederlandse levensstijl die anders is dan de Belgisch-Franse en die eerbied inboezemt.

Daar is de keuze: opklimmen door te verfransen of te vernederlandsen, dan wel klein en onderworpen Vlaams blijven. De levensstijl is even belangrijk als de taal. Met de taal is hij de algemeen beschaafde vorm...

Vernederlandsen betekent voor de Vlamingen *allermint* Holland nabootsen. Het is een alg. nederlands belang dat Vlaanderen zijn eigen Vlaamse ziel beware... De vernederlandsing van Vlaanderen zal bijdragen tot de verzachting van vele Belgische moeilijkheden en spanningen. Dit is ook Nederlands belang. Alleen vernederlandsing kan in België vrede brengen tussen Vlamingen en Franssprekenden, «vervlaamsing» zal de wonde openhouden. De Nederlandse Vlaming ontdoet zich van zijn minderwaardigheidscomplex... (hij) zal meer geëerbiedigd worden en zodoende zullen beide cultuurgemeenschappen evenwichtiger naast elkaar leven in België...»

Korte excerpten uit het boek met bovenstaande titel (uitg. Lannoo, fr. 60, 1959, reeds besproken in ons nr. 3-4). Onze lezers doen een zaak met het werk aan te schaffen, het te lezen en zich ernaar te gedragen... Het is aktueel, konkreet, kritisch-opbouwend. Als vlaams-nederlands tonicum, onvolprezen.

Wars van politieke bedoelingen en invloeden, slechts gedreven door Kristelijke en Humanitaire overwegingen, roept het «Komitee voor Gemeenschappelijke Amnestie-Aktie» alle Vlamingen op om op zondag 20 september te Antwerpen te manifesteren voor :

Nationale verzoening door Amnestie.

Vergevingsgezindheid tegen de haat.

Het herstel van de wettelijkheid.

AMNESTIEBETOGING

op ZONDAG 20 SEPTEMBER 1959

te

ANTWERPEN

Komitee voor Gemeenschappelijke Amnestie-Aktie :

Algemeen Nederlands Zangverbond	Komitee voor de Bedevaarten naar de Graven van de IJzer.
Algemeen Vlaams Oud-Hoogstudentenverbond	Vlaamse Automobilistenbond
Dauidsfonds	Vlaams Geneesherenverbond
Katholiek Vlaams Hoogstudentenverbond - Gent	Vlaams Jeugdkomitee
Katholiek Vlaams Hoogstudentenverbond - Leuven	Vlaamse Kruis
Katholieke Vlaamse Volksdansfederatie	Vlaamse Oud-Strijdersbond
	Vlaamse Toeristenbond
	Vlaamse Volksbeweging